

ARTUR PASZKO

KRAK I WANDA CZYLI O MAŁOPOLSKIEJ BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ INACZEJ

Czym jest bibliografia regionalna? Literatura przedmiotu przytacza szereg odpowiedzi na to prozaiczne wydawać by się mogło pytanie. Wielość definicji, a nawet brak powszechnej zgody co do uprawnień samego terminu „bibliografia regionalna”¹ powoduje, że podejmowanie prac zmierzających do stworzenia bibliografii odnoszącej się do określonego terytorium mniejszego niż obszar kraju wymaga przyjęcia dość arbitralnych założeń, odpowiedzialność za które spada na konkretny zespół redakcyjny. Nie można jednak powiedzieć, że poruszamy się w obszarze metodologicznej pustki. Wprost przeciwnie. Wielość głosów w sprawie zakresu i metodyki tworzenia bibliografii regionalnych pozwala na wyłonienie kilku zasadniczych zmiennych, które tworzą ramy pracy takiego zespołu.

Najważniejszymi kwestiami wydają się tutaj: zasięg terytorialny, przeznaczenie i rola bibliografii oraz dobór i selekcja materiałów².

Ujmując sprawę bardziej szczegółowo należy uznać, iż podstawowymi problemami do rozważenia, przed przygotowaniem bibliografii regionalnej, jest rozstrzygnięcie następujących kwestii:

1. zasięg terytorialny bibliografii (problem pojęcia „region”),
2. zakres gromadzonych materiałów (dobór i zasady selekcji),

¹ Por. np. A. Ż b i k o w s k a - M i g o ń, *Bibliografia regionalna – tradycje i perspektywy*, [w:] *Narodowe i regionalne serwisy bibliograficzne. Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji nt. „Automatyzacja serwisów bibliograficznych. Bibliografie regionalne. Bibliografia narodowa. Stan prac i zamierzenia”*, pod red. J. W o ł o s z a, Warszawa 1999, s. 8–16.

² B. N o w a k, *Metodyka bibliografii regionalnej. Aktualne dylematy*, [w:] *Czwarta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów (Warszawa 7–9.06.95). Referaty i dyskusje*, pod red. D. B i l i k i e w i c z - B l a n c i, A. K a r ł o w i c z, Warszawa 1996, s. 182.

3. opis dokumentów,
4. układ materiałów w bibliografii i zasady ich kwalifikacji³.

Raczej poza dyskusją jest natomiast określenie bibliografii regionalnej, jako rodzaju podmiotowej lub przedmiotowej bibliografii terytorialnej⁴, co w sposób zasadniczy odróżnia ją od bibliografii narodowej⁵, która nie tylko obejmuje szerszy obszar (bo obszar całego kraju), ale jest także, ze swej istoty, bibliografią podmiotową.

Dotykając problemu obszaru, który stanowi punkt odniesienia bibliografii regionalnej, musimy zadać sobie pytanie, jak rozumieć będziemy ów „region”. Ostatnia reforma administracyjna kraju spowodowała, iż terminem region zaczęło się określać obszar jednego województwa. Równolegle funkcjonuje termin „euro-region”, który w swej istocie bliski jest pojęciu „regionu” wynikającemu z normy PN-89/N-012225 *Rodzaje i części składowe bibliografii. Terminologia* (Warszawa 1989).

Przyjęcie założenia, iż region stanowi obszar jednego z 16 województw, nie zamyka dyskusji w tym względzie. Należy bowiem, w takim kontekście, rozstrzygnąć problem retrospektywnych bibliografii regionalnych⁶. Staje się to szczególnie istotne w sytuacji, gdy bibliografia opracowywana jest w postaci bazy danych. Ze względu chociażby na zmiany administracyjne (ale także ze względu na stale dyskutowany zasięg historyczny regionów) pojawia się pytanie o konieczność retrospektywnego uzupełniania takich zestawień.

Równie istotnym problemem do rozstrzygnięcia jest zakres rejestrowanych w bibliografii materiałów. O konkretnych decyzjach bibliografów w tym względzie decydują zazwyczaj: wielkość i charakter obszaru objętego bibliografią oraz możliwości fachowe, i organizacyjne ośrodka opracowującego bibliografię.

³ Ibidem.

⁴ Będące w powszechnym użyciu pojęcie bibliografii regionalnej i jego zasięg znaczeniowy jest odmienny niż określony odpowiednią normą: PN-89/N-012225 *Rodzaje i części składowe bibliografii. Terminologia* (Warszawa 1989). Ta bowiem bibliografie piśmiennictwa dotyczącego terenu mniejszego niż obszar kraju określa mianem „bibliografii terytorialnej”, nazwę „bibliografii regionalnej” rezerwując dla zestawień obejmujących piśmiennictwo dotyczące obszaru większego niż państwo.

⁵ Por. T. Bątkiewicz, *Bibliografia regionalna a bibliografia narodowa*, [w:] *Czwarta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów...*, s. 197–201; J. Słowik, *Bibliografia regionalna a bibliografia narodowa*, [w:] *Opracowanie przedmiotowe w bibliotece publicznej*, pod red. J. Woźniak i P. Bierczyńskiego, Warszawa 2000, s. 10–16.

⁶ Szerzej na ten temat: B. Eychler, *Bibliografia regionalna i lokalna*, [w:] *Metodyka bibliograficzna. Poradnik dla autorów bibliografii specjalnych*, pod red. H. Hleb-Koszańskiej, M. Dembowskiej i H. Sawoniaka, Warszawa 1963, s. 292–293.

Czynnikiem decydującym – jak się wydaje – winno być tutaj kryterium potrzeb użytkownika takiej bibliografii⁷.

W przypadku bibliografii regionalnych, opracowywanych zazwyczaj przez wojewódzkie biblioteki publiczne, lub bibliografii lokalnych, również opracowywanych przez biblioteki publiczne (powiatowe, miejskie lub gminne), a więc biblioteki z definicji uniwersalne, grupa docelowa zestawień jest niezwykle rozległa. Użytkownicy bibliografii regionalnych to ogół społeczeństwa. Nie tylko społeczność danego regionu. Problem należy potraktować szerzej. Użytkownikami regionalnych zestawień bibliograficznych, przynajmniej potencjalnie, są bowiem wszystkie osoby zainteresowane danym regionem, w tym także badacze i potencjalni turyści z kraju i z zagranicy. Implikuje to konieczność dążenia do maksymalnej kompletności zestawienia, w tym także do rejestrowania w bibliografii regionalnej nie tylko tradycyjnie rozumianego piśmiennictwa, ale także dokumentów życia społecznego.

Niezwykle istotnym, z powodów metodologicznych i organizacyjnych, problemem w kontekście wyboru zakresu materiałów do opracowania, jest ich dostępność. Niestety, przepisy obowiązującego w Polsce prawa, nie zapewniają wszystkim ośrodkom opracowującym bibliografie regionalne, regionalnego egzemplarza obowiązkowego⁸. Nie otrzymuje go m.in. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie.

Problem zasady opisu materiałów, w świetle cytowanej wyżej normy PN-89/N-012225, nie powinien rodzić większych wątpliwości. Jest jednak inaczej⁹. Część bibliografów bowiem woli nadal posługiwać się normą poprzednią. Inni wprowadzają własne zasady. Dotyczy to zwłaszcza opisu pozycji zwartych. Beata Nowak doszukuje się przyczyn takiego stanu rzeczy w „przejściowym stanie w zakresie normalizacji” oraz oczekiwaniu na nową normę opisu czasopism i wydawnictw ciągłych, a także w ewentualnej konieczności przepracowania starszych opisów¹⁰. Zdaniem niżej podpisanego podstawowy problem w tym względzie stanowi mała czytelność opisu bibliograficznego zgodnego z cytowaną normą dla klasycznego użytkownika biblioteki publicznej. Z tego punktu widzenia należałoby albo rozszerzyć szkolne programy przysposobienia czytelniczego, albo przepracować normę w kierunku zapisu bardziej intuicyjnego. Zresztą – obydwie te postulaty wzajemnie się nie wykluczają. Można, a nawet należy, traktować je łącznie.

⁷ B. Nowak, *op. cit.*, s. 183–184.

⁸ Szerzej na ten temat: E. Ronda, *Prace bibliotek publicznych i naukowych nad bibliografiami różnych regionów Polski*, [w:] *Bibliografia. Metodyka i organizacja*, pod red. Z. Żmigrodzkiego, Warszawa 2000, s. 301.

⁹ Szerzej na ten temat: B. Wasilewska, *Problemy normalizacyjne w bibliografii regionalnej*, [w:] *Czwarta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów...*, s. 189–196.

¹⁰ B. Nowak, *op. cit.* s. 184–185.

Problemem, który najbardziej chyba pochłania bibliografów, jest zagadnienie układu materiałów i zasad ich kwalifikacji. Wspólny dla większości bibliografii jest najczęściej podział na 16 działów głównych. Zawartość działów i poddziałów to już pole indywidualnego wyboru bibliografa¹¹. Nie należy się zresztą temu dziwić. Bibliografie powstają w różnych warunkach. Regiony różnią się między sobą. Jeśli przyjąć za autorami *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2013*, że dystans w kulturowym rozwoju poszczególnych regionów sięga w Polsce nawet 700 procent, to różnice zawartości działów bibliografii regionalnych wydają się oczywiste¹². Oczywiste wydaje się również, że sam rozwój społeczny i technologiczny, także przebiegający niejednorodnie na terenie danego kraju, również wymusza stałe modyfikacje w tym względzie.

Wszystkie podniesione wyżej problemy zyskują jeszcze na znaczeniu, kiedy zasady, jakie stosuje się do bibliografii regionalnych, będziemy chcieli przenieść na postać elektroniczną tych zestawień. Koniec wieku XX i początek obecnego stulecia to bowiem okres dynamicznego rozwoju bibliotecznych baz danych, w tym baz bibliograficznych. Tendencja ta zgodna jest zarówno z głoszonymi przez teoretyków jak i praktyków postulatami maksymalnego upowszechnienia materiałów bibliotecznych poprzez ich digitalizację i umieszczenie w Internecie¹³ oraz zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Należy bowiem pamiętać, iż zamieszczenie w globalnej sieci bazy danych, czy też udostępnianie jej za pośrednictwem sieci lokalnej, jest wielokrotnie tańsze, niż regularny druk zestawień bibliograficznych.

Pojawienie się elektronicznych baz bibliograficznych w znaczący sposób zmieniło system pracy zespołów bibliografów. Tworzenie opisów ma teraz charakter ciągły i – przynajmniej teoretycznie – każda opracowana pozycja, powinna natychmiast pojawiać się w takim, permanentnie aktualizowanym, zestawieniu w postaci odpowiedniego rekordu. Nie zawsze jest to zadanie wykonalne.

¹¹ Ibidem, s. 185.

¹² Por. A. P a s z k o, *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004–2013. Perspektywiczna wizja polityki kulturalnej państwa czy wyimaginowana koncepcja urzędniczego widzenia kultury*, „Notes Biblioteczny” nr 2/2004, s. 49.

¹³ Por. np.: D. P i e t r u c h - R e i z e s, *Zautomatyzowany spis bibliograficzny (bibliograficzny system informacyjno-wyszukiwawczy)*, [w:] *Bibliografia. Metodyka i organizacja...*, s. 191–206; J. S ł o w i k, *Tworzenie zbiorów regionalnych i baz danych na przykładzie bibliotek Austrii, Czech, Francji, Holandii i Niemiec*, [w:] *Narodowe i regionalne serwisy bibliograficzne. Materiały z ogólnopolskiej konferencji nt. „Automatyzacja serwisów bibliotecznych. Bibliografie regionalne. Stan prac i zamierzenia”*. 2–4.12.98, pod red. J. W o ł o s z a, Warszawa 1999, s. 29–35; A. S i t a r s k a, *Problematyka bibliografii regionalnej wobec zmian i potrzeb środowiska informacyjnego*, [w:] *Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej*, pod. red. M. K o c ó j o w e j, Kraków 2004, s. 66–71.

Automatyzacja procesów bibliotecznych ma bowiem też swoje drugie oblicze – liczne problemy natury technicznej¹⁴.

Poza aktualnością i powszechną dostępnością (zakładając, że każdy ma – przynajmniej hipotetyczny – dostęp do Internetu¹⁵) elektroniczne bazy bibliograficzne mają również szereg innych zalet. Łatwość wyszukiwania informacji – szczególnie, gdy program służący do ekspozycji bazy zaopatrzonej został w przyjazny interfejs, zaś nawigacja zbliża się do intuicyjnej – to niewątpliwie największa z nich.

Większość ośrodków tworzących bibliografie regionalne wykorzystuje specjalnie w tym celu opracowane aplikacje. Rynek programów bibliotecznych uznać można za dobrze rozbudowany¹⁶ zaś każdy zintegrowany system biblioteczny oferuje moduł do tworzenia zestawień bibliograficznych. Wojewódzkie biblioteki publiczne pojawiają się w tym kontekście zarówno jako ośrodki opracowywania baz bibliograficznych (bibliografii regionalnych i innych) jak i regionalne centra zarządzania bazami danych¹⁷. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie występuje na razie w pierwszej z tych ról przygotowując się zarazem do podjęcia się zadania koordynowania tworzenia bibliografii regionalnej w oparciu o bibliografie lokalne tworzone przez biblioteki powiatowe.

Dwie główne regionalne bazy danych tworzone przez pracowników Działu Informacyjno-Bibliograficznego (przy znaczącym wsparciu Działu Automatyzacji) Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie udostępniane od roku na stronie WWW Biblioteki to KRAK i WANDA. Obydwie oparte są na klasycznym schemacie bibliografii regionalnej opracowanym w latach 60. przez Barbarę Eychler¹⁸, tj. podzielone na 16 podstawowych działów:

1. zagadnienia ogólne,
2. środowisko geograficzne,
3. ludność,

¹⁴ Por. np. B. Bartoszewicz-Fabiańska, *Adaptacja formatu MARC BN opisu bibliograficznego na potrzeby bibliografii regionalnej do stosowania w systemie „MAK”*, [w:] *Narodowe i regionalne...*, s. 62–66.

¹⁵ Postulat ten staje się aktualnie w coraz większym stopniu postulatem realnym. Duży wkład w budowę społeczeństwa informacyjnego mają także biblioteki, które masowo organizują tzw. powszechne punkty dostępu do Internetu. Tylko w roku 2004, dzięki realizacji programu Ministerstwa Nauki i Informatyzacji IKONKA, w województwie małopolskim utworzono 218 takich punktów, z czego 145 w bibliotekach publicznych.

¹⁶ Por. np.: W. M. K o ł a s a, *Zmiany na rynku systemów dla małych i średnich bibliotek publicznych*, „Notes Biblioteczny” 2004/2, s. 37–45.

¹⁷ Por. np.: J. S ł o w i k, *Wojewódzka biblioteka publiczna jako centrum zarządzania bazami danych w regionie*, [w:] *Funkcje ponadlokalne bibliotek publicznych. Poziom wojewódzki*, pod. red. J. W o ł o s z a, Warszawa 1999, s. 78–83.

¹⁸ B. E y c h l e r, *op. cit.*, s. 307–312.

4. historia podzielona na okresy,
5. etnografia,
6. gospodarka,
7. zagadnienia polityczne i społeczne,
8. zagadnienia prawne i administracyjne,
9. wojskowość,
10. służba zdrowia,
11. kultura, nauka, oświata,
12. językoznawstwo,
13. literatura piękna,
14. sztuka,
15. zagadnienia wyznaniowe,
16. książki, biblioteki, archiwa.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie jest biblioteką główną województwa małopolskiego, a co za tym idzie centralnym dla Małopolski ośrodkiem informacji regionalnej. Fakt, iż informacja ta z natury rzeczy winna mieć charakter uniwersalny powoduje, iż także bazy bibliograficzne oddawać muszą całokształt życia społecznego województwa, ze szczególnym uwzględnieniem jego stolicy.

Problem zasięgu terytorialnego baz rozstrzygnięto w przypadku małopolskich baz bibliograficznych zgodnie z dominującą w całym kraju tendencją. Współczesne materiały rejestrowane są w przypadku, gdy odnoszą się do województwa małopolskiego. Materiały wprowadzane w latach wcześniejszych odnosiły się do województwa krakowskiego.

Baza WANDA¹⁹ tworzona jest od połowy 1995 roku. Obecnie zawiera 35 832 rekordy (opisy bibliograficzne) obejmujące okres do I kwartału roku 2003. W bazie tej rejestruje się opisy bibliograficzne artykułów z prasy codziennej i czasopism²⁰, jak również recenzje teatralne spektakli wystawianych przez teatry mające swoją siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Te ostatnie nie są wliczane do ogólnej liczby rekordów zarejestrowanych w bazie. Dopisywane są do rekordów zawierających opis sztuk.

Wszystkie rekordy tworzone są z autopsji i zaopatrywane w słowa kluczowe, co ułatwia ich wyszukiwanie. Niektóre z rekordów zawierają dodatkowo

¹⁹ Szerzej: I. G ó r n y, *WANDA. Artykuły o Krakowie i regionie*, [dokument elektroniczny] <http://www.wbp.krakow.pl/bd/wanda.html> – stan na dzień 22 lutego 2005 r.

²⁰ W bazie rozpisane zostały najważniejsze tytuły prasy. Są wśród nich m.in.: „Dziennik Polski”, „Gazeta Krakowska”, „Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Echo Krakowa”, „Czas Krakowski”, „Tygodnik Powszechny”, „Polityka”, „Przekrój”, „Karnet”, „Alma Mater”, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, „Teka Krakowska” oraz kilkanaście tytułów czasopism lokalnych.

krótkie adnotacje treściowe. Inne podają istotne informacje wyjaśniające treść opracowanych artykułów.

Materiały, których opisy znajdują się w bazie, z powodów oczywistych, przechodzą gruntowną selekcję. Baza rejestruje tylko te artykuły, które posiadają istotną wartość informacyjną. Podstawowym kryterium selekcji jest przydatność opracowywanego materiału dla potencjalnych użytkowników bazy.

WANDA stanowi ważne źródło informacji o regionie. Podkreślić należy, iż zawarte w niej dane są unikalne. Nie znajdziemy ich w żadnym innym zestawieniu bibliograficznym. Rola tej bazy niewątpliwie będzie wzrastać. Zdecyduje o tym jej dalszy rozwój, tj. uzupełnienie o okres po I kwartale 2003 roku oraz o szerszą gamę tytułów prasy regionalnej i lokalnej.

Równie istotną rolę odgrywa baza KRAK²¹. Podobnie jak WANDA jest ona opracowywana przez pracowników Działu Informacyjno-Bibliograficznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Rejestruje druki zwarte dotyczące Krakowa, województwa krakowskiego, a obecnie województwa małopolskiego za lata 1994–2002. Jest to baza o charakterze podmiotowym, której zakres chronologiczny wyznaczony przez cechy treściowe dokumentów jest nieograniczony. Odstępstwem od tej zasady jest rejestrowanie w bazie opisów materiałów z konferencji, sesji i zjazdów naukowych oraz katalogów wystaw odbywających się na terenie województwa.

W bazie KRAK zarejestrowano do dnia dzisiejszego 5 143 opisy²² informujące o piśmiennictwie naukowym, popularnonaukowym, informacyjnym i publicystycznym prezentującym – współczesne i w ujęciu historycznym – wiele aspektów życia publicznego Małopolski, w tym: naukę, kulturę, oświatę, przemiany polityczne i gospodarcze.

Tak więc KRAK zawiera opisy bibliograficzne monografii dotyczących Krakowa, innych miejscowości i całych jednostek administracyjnych (okręgów historycznych) oraz parafii znajdujących się w województwie małopolskim; wydawnictw źródłowych; małopolskich serii wydawniczych; przewodników turystycznych; albumów fotograficznych; ksiąg jubileuszowych; katalogów zbiorów bibliotecznych; bibliografii; pamiątek i wspomnień osób związanych z regionem; opracowań o szkolnictwie wyższym, oświacie, muzeach i ich zbiorach; wydawnictw towarzystw regionalnych; wybranych utworów literatury pięknej; niektórych prac krytycznoliterackich; zbiorów pieśni i przyspiewek; dzieł twórców związanych z regionem poprzez treść swoich utworów; prac naukowych; rozpraw; słowników; bibliografii; wykazów nabytków; oraz dokumentów elektronicznych.

²¹ Szerzej: E. R o m a n o w s k a, *KRAK. Książki o Krakowie*, [dokument elektroniczny] <http://www.wbp.krakow.pl/bd/krak.html> – stan na dzień 22 lutego 2005 r.

²² Do stanu ilościowego bazy nie wlicza się recenzji książek.

W omawianej bazie znajdziemy również w wyborze opisy dokumentów życia społecznego. Są to przede wszystkim: druki informacyjne, istotne dla regionu dokumenty, druki reklamowe, materiały ilustrujące ważne wydarzenia kulturalne, społeczne i polityczne. Główny nacisk, w tym obszarze, twórcy bazy położyli na katalogi wystaw artystycznych i muzealnych, foldery i prospekty turystyczne, materiały o działalności towarzystw społecznych, kulturalnych i naukowych, dokumentację wydarzeń kulturalnych (przede wszystkim festiwali artystycznych), materiały sesji naukowych, sprawozdania z działalności jednostek oświatowych oraz szkół wyższych, dokumenty towarzystw i instytucji kulturalnych, informatory gospodarcze i szkolne, wydawnictwa okolicznościowe, a także wybrane mapy, plany i atlasy.

Niewątpliwie ujęcie w bazie KRAK dokumentów życia społecznego stanowi bardzo istotny jej atut. Należy bowiem pamiętać, że są one bogatym źródłem informacji regionalnej w zdecydowanej większości niedostępnej w obrocie księgarskim. Podkreśleniem wagi tego typu dokumentów jest reaktywowanie w roku 2005, w strukturze Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, Pracowni Dokumentów Życia Społecznego, jako agencji Działu Informacyjno-Bibliograficznego.

Innymi istotnymi zaletami bazy są: wyszczególnienie w polu *Adnotacje* treści prac zbiorowych, materiałów konferencyjnych i wydawnictw biograficznych (wyszczególniono także ich autorów) oraz rozpisanie na rozdziały, fragmenty lub większe całości ważniejszych opracowań informujących o Krakowie i regionie. Poza tym niektóre opisy książek uzupełnione zostały ich recenzjami prasowymi.

Wszystkie opisy znajdujące się w bazie sporządzono z autopsji. Niestety, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie nie posiada wszystkich, wykazanych w bazie, książek w swoich zasobach. Część opisów opracowano wykorzystując zbiory Biblioteki Jagiellońskiej. Bazę uzupełniono w oparciu o „Przewodnik Bibliograficzny”, „Bibliografię Zawartości Czasopism”, „Bibliografię Historii Polski”, „Polską Bibliografię Bibliologiczną” i inne tego typu zestawienia²³. Dzięki przyjęciu takiej właśnie metody oraz podjęciu ścisłej współpracy z innymi bibliotekami publicznymi w Małopolsce, w bazie KRAK udało się ująć szereg materiałów nie odnotowanych w bibliografii narodowej.

Podobnie jak WANDA również KRAK nie jest bazą skończoną. Będzie ona stale uzupełniana i rozwijana. Program MAK, który służy do ich ekspozycji w Internecie, pozwala na dalsze modyfikacje tych zestawień.

²³ Do stworzenia bazy posłużyły m.in.: bibliografie załącznikowe, katalogi wydawnicze, czasopisma zamieszczające dane o zapowiedziach i nowościach wydawniczych, katalogi bibliotek elektronicznych, strony www wydawnictw, księgarń, towarzystw naukowych i instytucji kultury.

Obsługa obydwu baz jest prawie identyczna. Nie wymaga szczególnej znajomości technik informatycznych poza podstawami obsługi komputera i poruszania się w sieci Internet. Sposób nawigacji śmiało zaliczyć można do intuicyjnych. Bazy zostały tak zaprojektowane, by zapewnić maksymalnie szerokie możliwości wyszukiwawcze. Bazę KRAK przeszukiwać możemy z wykorzystaniem indeksów: autorskiego, tytułowego, nazw serii wydawniczych, instytucji, miejsc wydania, nazw wydawnictw, czasu powstania, swobodnych słów kluczowych, działów klasyfikacji oraz źródeł recenzji. WANDA z kolei zaopatrzona została w indeksy: autorski, tytułowy, czasopism, roczników czasopism, numerów czasopism, sztuk teatralnych, miejsc wystawienia sztuk teatralnych, działów klasyfikacji regionalnej oraz szczegółowych słów kluczowych.

KRAK i WANADA to nie jedyne bazy opracowywane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie i dostępne na jej stronie WWW²⁴. Już dzisiaj prezentowane są za jej pośrednictwem dwie kolejne bazy. Pierwszą z nich jest baza BIBLO²⁵ zawierająca opisy publikacji krakowskich literatów. Odnotowane w niej zostały książki, artykuły, twórczość literacka oraz w wyborze ich recenzje drukowane w prasie regionalnej i ogólnopolskiej z lat 1961–2002. W oczywisty sposób stanowi ona uzupełnienie dwóch wcześniej omawianych zestawień.

Zupełnie inną bazą jest FILM²⁶ zawierająca opisy bibliograficzne artykułów o tematyce filmoznawczej z prasy regionalnej i ogólnopolskiej. Jej pojawienie się na stronie WWW Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie stanowi zapowiedź dalszego rozwoju pracy tej instytucji w obszarze tworzenia i udostępniania baz bibliograficznych. Prawdopodobnie następnym krokiem w tym względzie będzie konwersja i udostępnienie stworzonej przez Henryka Hoffmanna, adiunkta w Instytucie Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, bazy SIREL zawierającej opisy bibliograficzne polskiego piśmiennictwa religioznawczego. Być może w przyszłości Biblioteka podejmie się również współpracy przy tworzeniu innych baz naukowych.

²⁴ www.wbp.krakow.pl

²⁵ [dokument elektroniczny] <http://www.wbp.krakow.pl/cgi-bin/makwww/makwww.exe?JE=P&BM=3> – stan na dzień 22 lutego 2005 r. (wersja testowa).

²⁶ Szerzej: A. Chwałek, *FILM. Baza filmoznawcza*, [dokument elektroniczny] <http://www.wbp.krakow.pl/bd/film.html> – stan na dzień 22 lutego 2005 r.